

BUDAPESTI CZÉGEK.

Fényképészeti készülékeket

műkedvelők számára, legújabb uti távcsöveket kitérő szemüvegeket és orrosítótömlőket, megvizsgált maximál-láshőmérőket, Aneroid (légsúlymérést) szabadalmasított rajzeszközöket ajánl

CALDERONI és Társa Budapest.

Toronyórákat

legelősebben, legújabb és legjobb készíti:

Mayer Károly L.
óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KERTÉSZ TÓDOR

bel- és külföldi műparáruk raktára.

BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kíváratra új nagy képes árjegyzékek bérmentve küld.

Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített

MAGYAR IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V., nádor-utca 4. sz.

Teljesen befizetett részvénytőke 5,000.000 frt.

V-VI. ker. főkosztály Podmaniczky u. 2. (Váci-körút sarkán.) VI-VII. k. főkosztály Teréz-körút 2. (Király-utca sarkán.)

TÉSTORY ÉS FIA

Váci-utca 24. BUDAPEST, Váci-utca 24. a nagy Kristóf áttelében.
Alapított 1805-ben.

Bel- és külföldi műipar, lámpa, díszmű- és bőrárúk főraktára.

Hoffmann és Schlosser

butorkereskedők, kárpitosok és díszítő

BUDAPESTEN,
IV. ker., Hatvani-utca 11. szám, I. emelet, (a Neruda-féle üzlet melletti palota).

Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

Legolcsóbb ezüst!

A királyi zálogházban nagyobb részletekben vásárolt régi ezüstöt eladok, latonkint 1 frt 5 kr.-tól kezdve fölfebb. Ugyszint aranyemlék, drágakövek és órák, a legolcsóbb árakon, nálam folyton raktáron vannak.

HEUFFEL,
Koronaherceg-utca 7, az udvarban balra.

Fényképészeti készülékek és kellek

legnagyobb és leggazdagabb raktára. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci-utca 12.
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62. sz.
Alapított 1856-ban.
Többször kitérítve. — Telefon.

LATZKOVITS A.

(Budapest, Váci-utca 22)

specialis készítője jó szabású férfi-ingeknek dús választék francia és angol férfi-divat- és finom szövött áru cikkekben.

KÖZPONTI VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG

IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindenem érték-papírokat és pénzemekeket.

BERÉNYI HENRIK

női ruhák készítői terme.

Budapest,
Kristóf-tér 6. sz.,
ezelőtt József-tér 14.
Nádor-utca sarkán.

Hirdetések felvételnek

a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalában, Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. szám alatt.

31. SZÁM. 1893. BUDAPEST, JULIUS 30. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetést feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.— félévre — 2.50 Kihirdeti előfizetésekre a postallag megfizetett utalványt is csatlakozó

TOMPA MIHÁLY HALÁLÁNAK NEGYEDSZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁN.

M A HUSZONÖT éve, hogy a magyar nemzet egyik legeredetibb és legnagyobb dalnoka, Tompa Mihály, hosszas szenvedés után elhunyt. A gőmőri református egyházmegye f. évi apr. 11-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy dicső emlékü papja halálának negyedszázados évfordulóját kegyelettel meg fogja ünnepelni és ez ünnepély fényét kiválóan emeli az, hogy Tompa hű barátja és költőtársa, Lévy József, személyesen jelenik meg alkalmi költeményével adózni az elhunyt feledhetetlen emlékezetének, nemkülönben, hogy a tisztán-innen református egyházkerület előjárósága, Kun Bertalan püspök vezetése alatt, teljes számban vesz részt az ünnepélyen.

Mikor 1847-ben a gőmőri református egyházmegye kebelébe lépett a költő, némi pesszimizmussal, tán a pillanatnyi csüggedés hatása alatt elkeseredve, írta fenkölt lelkü barátjához, Bónis Pogány Karolinához: «Pályám társai meg nem értenek, Szívök hozzám fagyos, vagy lágymeleg.» E keserű vádat később többször volt oka Tompának visszavonni, mert papártársai szívök szeretetével ölelték magukhoz; tisztelettel, hódolattal tekintettek reá, megválasztották egyházmegyei tanácsbírónak is. Halála után egész Tompa-kultusz teremtettek; hagyatékait, melyekről kötetekre menő van már az esperesi székhelyen, Tornallyán, szorgosan gyűjtik, s szelleme iránti nagrabecsülésüknek fényes tanujele e mai kegyeletteljes emlékünnepély is.

Tompa élete folyását, mely távol az irodalmi központtól, hanvai falusi magányában zajtalan volt, igen szépen megírta Szász Károly, Tompa összes költeményeinek 1870-ben megjelent négy kötetes kiadásában. Ezúttal a kegyeletos emlékünnepély alkalmából csak röviden érintjük élete főbb eseményeit, s inkább hanvai lakására, halálára, temetésére s az ezután öt illetőleg felmerült nevezetesebb mozgalmakra terjeszkedünk ki, néhány kevésbé ismert adat fölhasználásával.

Tompa Mihály 1817 szeptember 28-dikán Rimaszombatban született. Öt éves korában mint félárva került nagyatyjához Igriczi borsodmegyei faluba. Itt Bihari György fiatal rektor felismerte tehetségét s rávette nagy- szüleit, hogy küldjék a sárospataki kollégiumba,

hová az 1832/3-dik tanévre iratkozott be a grammatikai osztályba, s ott végezte alsó és felső tanulmányait is. Tanárai voltak az alsóbb osztályokban: Károlyi István, Bakó Dániel, Csoma Mihály, Majoros András; tógátus korában pedig Gortvay János, Szeremlei Gábor, Anti János, Miklós László, Apáthy János, Hegedüs János, Futó Dániel, Hallgató István, Tanulótársai közül ma már csak ötten vannak életben, kik Pethő Zsigmond, nagy-kállói ügyvéd vezetése alatt az ünnepélyen szintén résztvesznek s kegyeletök jelölül koszorút helyeznek a dicső társ sírkövére.

Tompa költői lelke a pataki ifjúságnak még

1832-ben Szemere Bertalan és társai által alapított, u. n. Szépműegyletben kapott lángot, melynek 1839-ben lett tagja, s melynek nyilvános üléseit több éven keresztül emelte szép költeményeivel.

Az iskolából 1844-ben kikerülve, miután több helyett nevelősködött, ügyvéd akart lenni, de belátta, hogy az a pálya nem neki való, s csakhamar a csendes, nyugalmas papi pályához fordult, melyet ő szívéből szeretett, s honnan a zajos világba többé nem vágyakozott. 1847-ben szülőmegyéjének egy kis faluja, Beje hívta meg lelkészül, onnan két év múlva Kelemérbe ment, hol boldog családot alkotott, nőül bevén egy

1855-ben készült rajz után TOMPA MIHÁLY.

A folyó évi június 5-én Budapesten megalakult

Magyar villamossági részvénytársulat

a nagydémű közönség tudomására hozza azt, hogy működését megkezdette.

A magyar villamossági részvénytársulat a «Ganz és Társa» vasöntő- és gépgyár részvénytársasággal kötött egyezmény alapján a «Ganz és Társa» cég- és Budapest fő- és székváros között a villamos világítás ügyében kötött szerződést átvette, s így Budapest fő- és székvárosában az említett szerződés értelmében a villamos világítást és erőátvitelt a magyar villamossági részvénytársulat fogja szolgáltatni.

E célra központi villamos telepe Budapesten, a külső Váci-úton épül és építése annyira előre haladt, hogy a magyar villamossági részvénytársulat központi villamos telepe már a folyó év őszén üzembe vehető.

Ez okból a magyar villamossági részvénytársulat már most elvállalja a lakásoknak, üzleteknek, telepeknek és más helyiségeknek villamos világítására vagy ipari erő- szolgáltatására való belső berendezését, valamint elvállalja az általa épült, mint az esetleg más vállalkozók által netán már eszközölt villamos berendezéseknek a fő- és székváros balpartján éppúgy mint jobbpartján fektetendő kábelhálózatához leendő csatlását és a villamos áramnak annak idejében leendő rendes szolgáltatását.

A magyar villamossági részvénytársulat ügykörébe felvette továbbá azt, hogy Budapesten kívül, villamvilágításra és központi villamtelepek felállítására más városokban és községekben is engedélyeket szerez és ott, a mennyiben a távvezetés szükséges, az általánosan kiűnőnek elismert Ganz-féle transformator rendszert (Zipernowsky-Déry-Bláthy szabadalma) fogja alkalmazni. — Tervezetekkel és költségelőirányzatokkal, valamint netalán kívánt felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.

Jelentkezések budapesti központi villamos telepünkhöz való csatlakozás iránt elfogadtatnak ideiglenes iródnakban

V., Thonet-udvar, II. em., II. lépcső,
nemkülönben Ganz és Társa cég városi iródnakban, (Gizella-tér, Haas-féle palota.)

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen!

Wasmuth tyukszemgyűrű az órában.

3x24 óra alatt eltávolít minden tyukszemet.

Egy óra ára 60 kr., vidékre 80 kr. beküldése mellett bérmentve küldetik. Magyarországi főraktár Budapest, Király-utca 12. szám, Torók József gyógyszerár.

Előmozdítja az emésztést. A köhögési iróert enyhíti.

Olcsó árak. Leírások ingyen. Igazgatóság: Bad Radein, Styria. Főraktár Budapest, V., Lipót-körút 21-a.

1893. július. 199. sz. 1893. július.

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Nemzeti szellem a philosophiában. (I.) — Alexander Bernáttól.

Gróf Batthyány Kázmér és emlékiratai. (II.) — Tóth Lőrincztől.

A művész restauratio Olaszországban és a Rajna vidékén, tekintettel a pécsi székes-egyházra. — Gerece Pétertől.

Egy szent. Elbeszélés. — Bourget Pál után, franciaíróból — R. E.

Költemények. Tisza-vidéki dalok. — I—V. Gyulai Páltól.

Allamcsiny Szerbiában. — Szokolay Kornéltól.

Értesítő. Magyarország földirtokosai. — T. N. — Hanslick Gergeyrol. — d. — Észrevételek a «Hét» válságára. — n. — Új magyar könyvek.

Megjelen évenként 12-szer 10 (nyai havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint, félévre 6 frt.

Franklin-Társulat magyar iródnak és könyvnyomda Budapest.

SCHLICK

féle vasöntő és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Gyár és iródnak: Városi iródnak és raktár: Fiók-raktár: VI. külső Váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek, számos első díjjal kitérűt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék, mélyítő és egyetemes aczel-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDAT-éle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök, valamint Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavető gépek, Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindenemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköti és marokkó arató-gépek és fűkaszálló gépek, szállító ható mezai vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

előkelő származású, fiatal hölgyet, az erények-
kel ékeskedő *Soldos Emiliát*. Az 1852-ik évben
a gömöri traktus legelső egyháza, *Hanva* vá-
lasztotta meg papjává, ott élt azután haláláig
tisztelve, szeretve híveitől, papársaitól, becsülve
a megye úri rendjeitől, melyeknek sorából kü-
lönösen Hanvay Zoltán hanvai és Molnár
Viktor abafalvi nagy műveltségű földbirtokosok-
kal állott szoros baráti viszonyban, míg pap-
társai közül főként Orbán Ferencz ragályi és a
jelenleg is élő nemes ősz pátriárka, Szentpétery
Sámuel pelsőci lelkészek valának szívéhez leg-
közelebb. A kitűnő prot. imairó, Borsody József
simonji pap, könyörgéseivel hatott lelkére. Ez
imák bús, borongós hangulata egészen az ő
fájdalomban elmélyedő lelkéhez szólt, azért
is ajánlotta Borsodit oly melegen Heckenast
Gusztáv könyvkiadó figyelmébe.

Hanva a Sajó völgy legnyitabb részén, igen
kies, kissé emelkedett helyen fekszik, öv. Dar-
vas Pálné magas, terraszos és Hanvay Zoltán
dombon álló szép kastélyával, több kisebb ne-
mesi kuriával és számos, feltűnően csinos
parasztházzal. Tompa idejében azonban még
nem volt ilyen megnyerő képe, sok volt
benne a zsúfpedelő, szalmás, alacsony
ház. A templom a falu északnyugati ol-
dalan, gyönyörű magaslaton emelkedik
s magas tornyával uralkodik az egész
vidéken. Körülötte van régi szokás szer-
int a temető, melynek keleti sarkában
épen a templom mellett, nyugszanak a
nagy költő hamvai. A templom belől, minő
a kálvinistáké lenni szokott, puritán egy-
szerűségű, fehérre meszelt falakkal, két
végén, kőoszlopokon nyugvó két karral,
egyszerű fa-székekkel s középen jó magas
kathedrával. Innen imádkozott Tompa
Istenhez az ő buzgó híveivel, a hanvaiak-
kal, kikhez vasárnaponként csatlakoztak
Lénárdfala és Csiz leányegyházak lakói,
innen hirdette az igét, a Krisztus tuda-
mányát, mely az ő szájában csakugyan
tűz volt, mint a hogy maga kifejté egyik
egyházi beszédében. Predikációit gondo-
san kiterverte, jegyzeteket készített,
de egészen soha ki nem dolgozta; ismert
ékesztésével a pillanat behatása alatt
mégis mindig oly remekül tudta azo-
kat előadni, hogy sokszor maga pa-
naszkodott, hogy az elröpült szót meg nem fog-
hatta. Kiadott egyházi beszédei az elmondot-
takat csak megközelítik, mint az gyakran em-
legette az e téren illetékes Győri János, theo-
lógiát végzett hanvai tanító; főként a száraz
oktató elem van bennök elhatalmasodva, szinte
a nehézségségig tömör stilyusban, holott Tompa
a szószéken gyakran fellángolt, szóvirágok nél-
kül ugyan, de arczán és szavaiban szent tűzzel
szónokolt. A Tompa temploma, szószéke ma is
változtatás nélkül áll, csak pár évvel ez előtt
helyeztek el benne egy kisebbszertű orgonát,
mely azonban a czélnak meg nem felelően, a
költő fogadott leánya, özvegy Csizy Jánosné,
Lévay Irén állítottat most be a saját költségén,
egy a Tompa nevével nevezendő díszes orgonát,
melynek hangjai szintén ma szólalnak meg elő-
szőr.

A templomdomb alatt, tőle kissé keletre épült
a paplak, mely előtt lécczel kerített kis kert
van. Faház ez, melyet a szerető hívek Tompa
kedvéért és az ő berendezése szerint egészen
átalakítottak. Így a mint van, minden dísz nél-
küli, falusias kinézésű, meglehetősen alacsony
lakás, őt, tágasnak nem mondható szobával,
nagy előszobával és térs fatornáccsal, mely
Tompa idejében vad szőlővel volt befuttatva,
mely csak néhol engedett kilátást a pártatlanul

szép vidékre. A parokhia udvara ugyanis lejtős,
és a fölötté emelkedő magas tornáczról egész
bájában szemlélhetni a Sajó-völgy tündéri tájé-
kát, fent a havas Királyhegyig, lent a kéklő
Bükkig. E tornáczon szeretett Tompa üldögelni,
itt ihlette sokszor lelkét, képzeletét a fenséges
természetnek a remek képe, mely szemei előtt
tárult, itt írta «Tornáczomon» című szép költe-
ményét. Dolgozószobájának egyik ablaka a tor-
náczra nyílt, másik délkelet felé, s rá a sugárzó
nap délutánig önté fényét és melegét. Ebben a
szobában írt, itt is halt meg a költő.

Haldoklása éveig tartott. Baja, melyet Skoda,
a nagyhirű bécsi orvos, szívtágulásnak nevezett,
oly kinos gyötrelmeket okozott neki, hogy sok-
szor magánkívül volt, idegeit pedig annyira
feszítette, hogy minden csekélység felizgatta,
akkor aztán indulatos, szenvedélyes lett. Rop-
pant testi erejét, melyről ismerősei csudákat
beszélnek, nehezen tudta megtörni a kór, de
utóbb is győzött rajta az enyészett anyyala.
Kedélye oda lett, csüggettség, halálvágy szál-
lotta meg; utolsó versei már ily gondolatokkal
vannak tele. Kivánczozott a földbe, két kis fiá-

TOMPA MIHÁLYNÉ, SOLDOS EMILIA.

hoz, kik nagyon korán költöztek a jobb világba,
halálukkal győgyithatlan sebet ejtve a költő
szívére. A mellett azonban rettegett azon gondo-
lattól, hogy itt magára kell hagynia az ő ör-
angyalát, imáadásig szeretett nejét. Neje a költő
fogadott leányával, Lévay Irénnel együtt mind-
ent elkövetett, hogy a nagy beteg kínjait eny-
hítse, de sem odaadó ápolás, sem orvosi tuda-
mány el nem hárihatta a halált, mely 1868
július 30-án, d. u. 4 órakor ragadta el.

Ezt megelőzőleg pár nappal megérezte halá-
lát a költő, s az ő lelkület és egész életét jel-
lemző puritán egyszerűségű temetést kívánt
magának: «Én — ugymond — a czerimóniá-
nak barátja nem vagyok, felettem orációkat ne
tartsanak, hanem egy rövid ima legyen az egész
szertartás, mely által meghidegüendő testem az
anyaföld kebelébe tetetik.» Egy nappal halála
előtt már senkihez sem szólt. Mig eszméleténél
vala, töredezett, alig érthető szavakkal gyakran
emlegette barátait, leginkább Arany Jánost és
Lévay Józsefet, Szász Károlyt, Molnár Viktort
és Hanvay Zoltánt. Temetése aug. 2-ikán, az ő
intézkedése szerint ment végbe. Koporsója felett
Szentpétery Sámuel mondott rövid imát, a sír-
nál Csizy János rövid beszédet. A gyászéneklést
Soós Miklós rimaszombati lelkész, Tompának
szintén költői lelkű utódja vezette, ki ezen alka-

lomra külön készített megindító gyászénekeket.
A végtisztességet a megyéből, egyháziak és vilá-
giak egyaránt megadták a költőnek, de távolról
senki sem jelent meg. Halála épen azon idő-
pontra esett, mikor a kiegyezési és koronázási
napok mámorában a politika uralkodott a kedé-
lyeken, s így a milyen egyszerű volt élete, olyan
csöndes volt a temetése is a félreeső faluban.
Most számosan zárandokolnak Hanvára ezen
emlékünnepeyre, s ha tán a költő porló szíve
megérzi, édesebb lesz álma, csöndesebb nyu-
govása.

Tompa hamvai fölé Gömörmegye *Hanván*
díszes emléket emelt, egy magas, faragott grá-
nit-obeliszket, mintegy 4000 frtnyi költséggel s
következő felirással:

TOMPA MIHÁLY EMLÉKÉNEK,
EMELTÉK GÖMÖRMEGYEI TISZTELŐI.
SZÜL. 1817 SEPT. 28. MEGHALT 1868 JUL. 30.

*Természet, ki ezer képen tükrözte halálod,
Új életre hogyan kelsz, ha virul a tavasz.
Most öleden fekszik, maga egy burkolt szomorú kép,
Várva nagy értelműt bústéle titkainak.
Lágyan öled hű dalnokodat, s ti szeretti virágok
Újetek ágya köré, mondani méla regét.*

A szép sírverset Arany János készí-
tette költő barátjának.

Tompával együtt nyugosznak még egy
vasrácsos kerített közös sírkertben:
*felesége, Csizy János, volt hanvai pap,
fogadott leányának, Lévay Irénnel férje
és a költő fia, Géza, kinek kis márvány-
kövén ez olvasható: «Tompa Géza, élt 5
évet. A virág, melyet kinyitalkozik, lesza-
kaszlatik és elmúlik, mint az árnyék.»*
E közös nagy sír a még élő Lévay Irén
kegyele és gondossága folytán tavasz-
tól késő őszig virággal borítva.

Mindjárt halála évében a *feketehegyi*
fürdő közönsége emléket emelt a költő-
nek. E fürdőben töltött ugyanis Tompa
1867-ben néhány hetet, annak hűs
lombjai, illatos fenyvesei között keresve
gyógyulást. Az emlék nagy sziklada-
rabokból van alkotva, felül egy lant
kifaragva, középen, simított lapon e
felírás: «Tompa Mihály emlékére, a fürdő
közönség. 1868.» Feketehegyen azóta
híven ápolják a költő emléket, s az ott
fürdőzők évről-évre megünneplik halá-
lának évfordulóját. Ez a megmegújuló

kegyelet egy másik emléket is emelt Tompá-
nak Feketehegyen 1888-ban, egy szép gra-
nittalapozaton álló mellszobrot, melyet azon-
ban csak a következő évben leplezhettek le
július 25-ikén ünnepies szónoklatokkal s nagy
és díszes közönség jelenlétében. E szobor költő-
séget a fürdőt látogató közönség buzgósága
teremtette elő. A szépen sikerült szobor az úgy-
nevezett «Tompa-pihenő»-n áll, megörökítvén
így azt a helyet is, a hol az üdülést kereső költő
leggyakrabban üldögelt, pihengetett.

1878-ban Tompa szülővárosa, *Rimaszombat*
nyilvánította a költő emléke iránt tartozó kegye-
letét, a midőn ünnepélyesen emléktáblát helye-
zett el szülőházán, az utóbb Tompáról is neve-
zett utcában eme felirattal: «Itt született Tompa
Mihály 1817 szeptember 28-án.»

A következő, 1879. évben egy másik, korábban
indult mozgalom is eredményre vezetett. Ennek
célja volt Tompa második otthonát, nagyapjá-
nak igrizibeli házat emléktáblával jelölni meg.
A gyűjtést erre Müller Irma budapesti leány-
iskolái növendék kezdte meg s folytatták a mis-
kolczi lelkes hölgyek és ifjúság. De az emléktá-
blát a ház roskadozó volta miatt az igrizii
ref. templomban kellett elhelyezni. Leleplezése
Miskolcz, általában Borsod értelmiségnek jelen-
létében nagy ünnepélyvel ment végbe.

TOMPA SIRJÁNÁL.

1893. JULIUS 30.

Derülj ki nyári kék mennybolt felettünk,
Ne rejsd ma el felhőbe a napot;
Holtak között előt keresni jöttünk,
Vesztette már vadon költészetét...
Szentelve dalmokunk kihűlt porával,
Minden porszem, minden fűszál reá vall,
Hozzánk itt nem mulandóság beszél:
Nekünk Tompa még most is, most is él.

Előttünk áll rég ismerős alakja,
Ember, miként mi, de felségesebb:
Lehullt róla a föld nehéz salakja
S eltűnt a szív-emésztő régi seb.
Lelkünkhez lelke szól, — és úgy megértjük,
Hogy érte a földet mennynyel cseréljük, —
Eszméitől hevül szívünk s agyunk,
Feledjük, hogy sírboltjánál vagyunk.

El nem borítható nyomát fővénnyel
Egy lázasan futó század-negyed;
Friss még e nyom! s utána ime fény kel,
Kicsiny kör gyújtja a szövétneket,
De annak csendesen kigyult világa
Besugárzik egész magyar világra,
Reszkető fényét messze elveti
S költőnk nevért ragyogva hirdeti.

Hirdetjük itt mi, büszkén, lelkesülve;
Hisz' a miénk volt! mi szerettük őt!
Keblén, ajkán itt csüngtünk elmerülve,
Szívünkkel szíve szinte egybe nőtt.
Két hű társa: a múzsa s bibliája,
Csodás világot itt deríté rája
S ha egy sohaját még a földön feledt,
Az itt lebeg e sírhalom felett.

Fű, fa, virág megelégedt szavára,
Ember színet s alakját öltve fel...
Ha lantja zeng, elbűvöl édes árja,
Gyönyörködött, tanít, buzdít, emel.
Dalforrása búval gyakorta telve;
Keservén is átszillog honszerelme
És annak ós oltárán áldozik,
Midőn dalol, midőn imádkozik.

Hogy szárnya-tört sasként a mélybe hulltunk
S nem érdemelt lánczban nyögött hazánk,
A mult emlékehez némán vonultunk
S eszményeinknek titkon áldozánk:
Busongva folyt az ő ajkán az ének,
Tolmácsként letiprott nemzetének...
Körülte látszólag minden kiholt;
Ő a feltámadás hírnöke volt.

TOMPA MIHÁLY.

«Arany, Petőfi, Tompa... szép triumvirátus,
s ha dicsőségünk nem lesz is oly nagy, mint a
római triumvirátusé volt, de érdemünk, úgy
hiszem, lesz annyi, ha több nem» — ezt írja a
többi közt Petőfi Arany Jánoshoz intézett máso-
dik levelében, először kapcsolván össze a ma-
gyar költészet három nagy alakját. E kapcsolat
fogalma lassankint bevéstődött az irodalmi köz-
véleménybe, s bár a Tompa költői érdemeit
derekasabb kritika még kevésbé igazolta, iro-
dalmunk története egymás mellé állította e

Borongva néztünk a sivár jövőbe,
Előttünk az reménytelen, setét.
A pusztá is, mintegy fátyolba szöve,
Vesztette már vadon költészetét...
Irigylésre készített a méla golya,
Hogy két hazának ő boldog lakója,
Mig nekünk, oh, gyötrelmes végezet!
Nekünk csak egy volt, az is elveszett.

Aléltságunkat ő ébresztgeté fel,
Erősbité a megrendült hitet,
Ő a romok közt lantja zengzetével
Láttatlanul és buzgó épített,
S mint rabnak, a ki önmagát felejtí,
Ha némi bűbáj ámulatba ejti:
Mig a költő dalára hallgatánk,
Egy perczre megkönyebbült zord igánk.

S hogy a félénk szabadság napja végre
Kipillantott a fellegek közül,
Kör-betegen tekinté ő az égre,
De a látványnak mégis úgy örül!
Az új időt magányából köszönti,
Hazájáért lelkét még dalba önti,
S mert biztos honját itt már nem lelé,
Csak fölfelé vágyott, csak fölfelé!

Beolvadni a természet ölébe
S létezni ott örökre, szüntelen, —
Hogy teljesen tárja titkát élébe
A mindenség, a titkos végtelen, —
Hogy ránk hasson csillagfényben, virágban,
Szellő zenéje és madár dalában
Bár földi képen csak maroknyi por,
De melyből a szellem hatalma forr.

Lezajlik majd év év után rohanva
És elmerit sok apró érdemet;
De óva lesz a költő drága hamva,
A melyet e virágos hant temet.
Tünderei a szülőföldi tájnak,
Kedveltjüket híven ápolni járnak,
Emlékezni s áldozni megjelen
Távolból is a honfi-érzelem.

Avvagy ha tán elfogynak tisztelőid,
Oh, édes dalmok! nyughelyed körül
S barátod lantja is, mely most dicsóít,
Elnemul és feledésbe merül:
Kelj fel magad, megújult ép erővel
Daczolni a kíméletlen idővel,
S melynek jövőjét boldognak hívéd,
Foglad el nemzedet hálás szívét!

LÉVAY JÓZSEF.

Tompa Mihály
Nagy Millis barát
Arany

nép felé, midőn a népköltészet virágaiból műköltőink mind több nemes hajtást oltanak művészetükbe, s megjelenik Petőfi tüneményeszerű nagyságában: Tompa is levetkőzi az idegen hatást, a szó szoros értelmében vett nemzeti költészet útjait egyengeti népdalaival, népregeivel, mondáival s költői beszélyeivel. Neki már elismert neve volt, midőn Petőfi első kötete megjelent, s mikor Arany János a Petőfi üdvözlő költeményére válaszolt, őt is maguk mellé sorozta.

Fejlődésük azonban nagyban különböz. Arany bevezetett művész, midőn nevét a «Toldi» megjelenésekor a hír először szárnyára veszi; Petőfi hasonlíthatatlanul gyorsan jutott a lyrai költészet legmagasb csúcsára: míg Tompának költői hatása csak a nemzet elnyomatásának gyászos napjaiban emelkedett a tetőpontra. De ki tagadhatná, hogy már a népregek és mondák szokatlan kelete (hűsz nap alatt második kiadást értek) nem fokmérője annak az igazán nemzetes iránynak és ez irány hatásának, melynek történeti fontossága nem kisebb, mint hogy összeolvastotta a nemzet kasztszerű osztályait egymással, fölemelte a jog nélkül élő népet az alkotmány sánczai közé, midőn «ismét magyar lett a magyar».

Tompát azonban nemcsak költői iránya kapcsolja a magyar irodalom másik két nagy alakjához, hanem egyéniségének s életkörülményeinek hasonlósága is. Ifjúságának tüze s hirtelen fölindulása a Petőfi egyéniségéhez talál; későbbi lemondása, melankholiája az Arany Jánoséhoz. Petőfi és Tompa 1845-ben találkoztak először, megszerették egymást, jó barátokká lettek, de 1848 tavaszán úgy összezürdültek, hogy nem

is találkoztak többé az életben. Mindkettő heves természetű, izgékony, szenvedélyes volt; de Petőfi hajlandóbb volt a szélsőségekre. Tompa simulékonyabb volt, bár szintén önálló véleményű, s véleményéhez erősen ragaszkodott.

Boskovics Ignácnak a Kisfaludy-társaság termében levő festménye után.

TOMPA MIHÁLY.

Arany János szelid komolysága egy darabig összekötő láncszemül szolgált Petőfi és Tompa közt, de, legnagyobb sajnálatára, ő sem tudta kibékíteni a dícsőségére büszke Petőfit. Tompa szintén mélyen fájlalta a Petőfivel való meghasonlást, s hogy egy ingerült pillana-

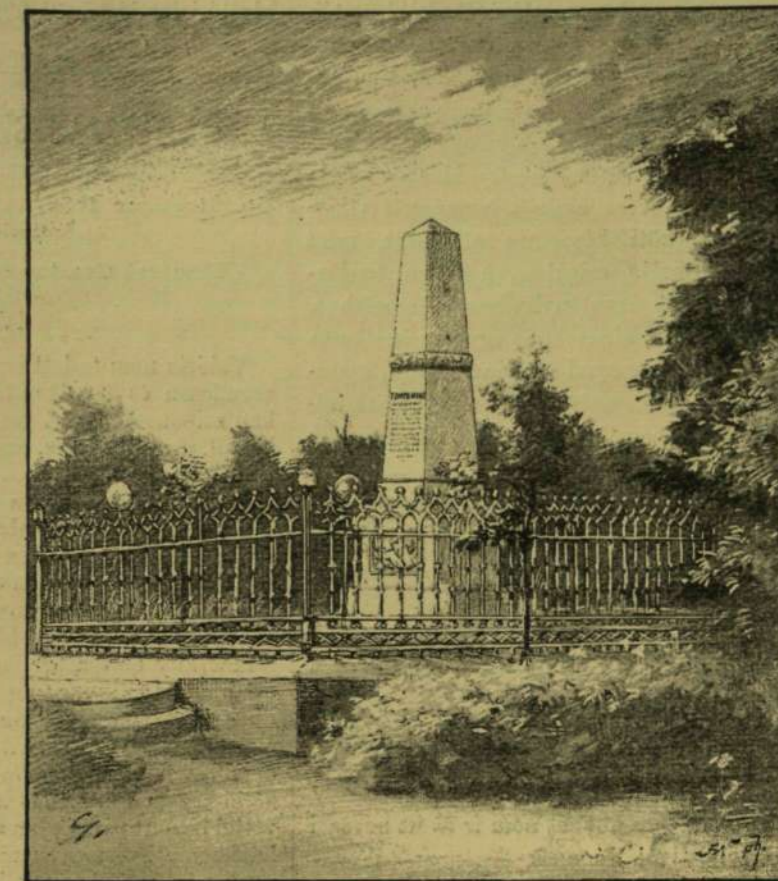
tában Petőfi minden levelét megsemmisítette. Aranytól kérte el utóbb azt a levelet, a melyet Petőfivel együtt irtak hozzá Bejéről, a Tompa első papi állomásáról, hogy legalább néhány sor legyen birtokában ama «csuda embertől, ki — mint Tompa megjegyzi — ha csak felényi tehetséggel bír is: megérdemli egész hírét, dícsőségét, melynek páratlanlanná s regényszerűvé tételébe maga a sors is oly rendkívülieg folyt be.»

Petőfi halála után mintegy önkéntelenül bensőbbé vált Arany és Tompa barátsága. Életük viszonyai is sokban hasonlítottak egymáshoz. Mindketten évekig küzdöttek a betegséggel: de Arany szelid panaszszal tűrte a sors csapásait, míg Tompa türelmetlenebb, exaltáltabb véralakú volt. Arany János boldog családapa volt: míg a Tompa családi boldogsága alig volt valaha igazán teljes. Midőn gyermeküket elvesztik: a fájdalom megrendíti őket s az élet iránti bizalmuk és reményük hajtörést szenved. Arany azonban balsamot talált sebére a munkában, s örömet lelte megmaradt gyermekében: Tompa, azt hivé, *mindent* veszített s éles ingerültséggel kelt ki különösen leveleiben a világ és sors ellen. Megható fájdalommal veti töredékes gondolatait papírra, s az önmagával küzdő apai szív önkínzó siralma sehoh nem talál megnyugvást. «Az emlékezés miatt — mondja — nem lehet remélnem:

a hátranézés miatt előre haladnom.» Majd ismét az elhunyt kis gyermek sírjára ezéolvva, így ír: «Oda járunk, az nekünk a templom. Ott leszünk egész ember.» «Flemming Pál — mondja egy másik jegyzetében — messze távozott: én nem hagyhatnám el e helyet; egy kis

Andrássy Lajos fényképe után rajzolta Csorna Károly.
TOMPA MIHÁLY SZÜLŐHÁZA RIMASZOMBATBAN.

Goró Lajos rajza.
TOMPA MIHÁLY SÍRJA HANVÁN.

kéz nyúlnék ki a sírból, visszavonna. Most is, ha valahonnan haza térek, oda megyek, köszöntöm,» stb. Az, hogy mások is szenvedtek, neki nem vigasztalás. Midőn azonban ő is közel érzi magát a sírhoz s a gonddal ápoló kis hant lakójához kívánczik: az a tudat, hogy halála után együtt pihen gyermekével, megkönnyebbíti a világtól való elválását.

Elgondolám: *mily rossz magadnak*
A bús üregben odalenn.

Várj!... nem soká ketten leszünk ott,
Sirod választom nyughelyül;
De ah, akkor szegény anyácskád
Hogy' marad itt fenn egyedül?!

Tompának Petőfivel való találkozását az «Utolsó verseim» keletétől a népdalok és nép-

regék fiatal, bár hirneves költőjét a hazafi fájdalmak, zokogó elegiák rendkívüli hatást tett írójától, mintegy húsz-huszonkét esztendői időköz választja el, a mely ránézve az egyéni szenvedések s a nemzet elnyomatása fölötti busongás, majd a félnék, de mind erősbülő hit és remény korszaka. E majdnem egy negyed század a Tompa költői működésének valódi

AZ 1868-BAN FELÁLLÍTOTT TOMPA-EMLÉK FEKETEHEGYEN.

TOMPA MELLISZOBRA A FEKETEHEGYI FÜRDŐBEN.

A HANVAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS PAPLAK.

Goró Lajos rajza.

mint a felülvezetéseket, az alföldi szűkölködök javára ajánlotta föl.

Reménynek tervét a járás politikai tisztviselője: T. Gy. bejelenté Z. grófnak, az akkori főispáni helytartónak.

Érdekes az a följegyzés, melyet Z. gróf ezen bejelentés hátra sajátkezűleg írt.

Az udvarias magyar mágnás még a hivatalos dolgokban sem tagadta meg magát.

«Igen szép, hogy Reményi Ede a szűkölködök számára bevételének egyharmad részének átengedése mellett működik, hanem magánadakoások feladásával, miután ehhez megbízása nem lehet, felhagyni sziveskedjék.»

Ugyancsak Kormenden történt volna Reményivel a következő:

A mikor Reményi vendéglátó gazdájának a küszöbét átlépte, egyenesen a nagy faliorához sietett, s megállította annak ingáját.

A házigazda egy kérdő tekintetet vetett Reményire: — «Barátom — szólta a művész — hadd öröklitsen meg ez az óra egy nevezetes pillanatot! Hadd tudja az utókor, melyik pillanatban lépte át Reményi Ede e ház küszöbét!»

De hogy csakugyan így történt-e, nem teszem rá a fejemet.

BALOGH GYULA.

ÓRIÁS KÖRHINTA CHICAGÓBAN.

Az amerikai minden dologban szereti az óriásit, bármily bizarr legyen is az. New-York egyik mulatóhelyén óriási elefánt alakú építmény emelkedik, oly nagyságú, hogy még az orrmányában is vannak nyári lakások. Chicagóban vannak házak, melyek 16—20 emeletesek, úgy, hogy a tornyoknál is magasabbak. Magától érthető, hogy a chicagói kiállítás alkalmából is gondoskodtak ily szörnyalkotásokról. Már bemutatott olvasóinknak az óriási földgömböt, s az óriási napórát, most az óriási körhintát mutatjuk be. Első pillanatra felismeri mindenki azt a szörnyet. Ugyanaz a körhinta, vagy ismertebb nevén «Ringelspiel», melyet a budapesti városligetben a szakácsnők és mestersélegények annyira szeretnek, csakhogy legalább hétszer oly nagy, mint az itteni legnagyobbak.

A chicagói óriási körhinta átmérője 76 méter s rajta 36 kocsis jár fel s ugyanannyi lefelé, mindegyik kocsis 8 s méter hosszú, 3 s méter széles és 2 7/4 méter magas, öt ablakos, két ajtó s 40 ülésel ellátott. Minden kocsis tetején külön forgó tengely van. Az egész körhinta sulya 1200 tonna s a hajtást földbe épített ezer ló erejű gőzgép végzi a kerék keleti oldalán. Szerkezete olyan, mint az angol földalatti vasutaknál használt gőzgépé. Minden kocsit külön tengely és lánccal köt össze a gép keretével s ezenkívül megvan a velozipédékhez hasonló szerkezet is, melynek segítségével a gépész az egészet könnyen forgathatja jobbra vagy balra,

avagy a kötőfék segítségével azonnal képes megállítani az egészet.

Látható mindebből, hogy az óriási körhinta, melyet különben egy Ferris György nevű pittsburgi mérnök eszelt ki, egyáltalán nem veszélyes mulatság. Még arról is gondoskodtak, hogy a forgás közben esetleg előálló nagy légnyomásnak a kocsi s a támasztó oszlopok teljesen ellenállani képesek legyenek. Alul hat különböző magasságban elhelyezett emelvény van, úgy, hogy egyszerre mindig hat kocsiból lehet kiszállani s ugyancsak beszállani. A kerék 20 perc alatt fordul meg egyszer; a ki akarja, a másik forgásra is benmaradhat. A szállítási díj fejenként fél dollár. Sokan vannak, kik féltékenységből nem szállanak fel e hatalmas játszó

ÓRIÁS KÖRHINTA CHICAGÓBAN.

szerre, de a legtöbben, kik a chicagói kiállítást megnézték, legalább egyszer kuriozumból is felmennek s rendszeren nem bánják meg, mert fenn a magasból igen szép kilátás nyílik a kiállítás területére és az óriási világvárosra.

EGYVELEG.

* **Aluminium-patkókat** készítenek az orosz hadsereg számára. A kísérletek igen jól sikerültek. Az aluminium-patkó tovább tart s a lovak lábait jobban kiméli, mint a vaspatkó.

* **A legnagyobb kupola** jelenleg is a bécsi rotunda, melynek átmérője 109 méter, míg a Szent-Péter-templom csak 43 méter. A legrégebb kupola a római Pantheonban 43 méter átmérőjű s körülbelül Krisztus születésekor épült.

* **Vasárnapi iskolát** tart fenn egy amerikai vasúttársaság telegráf segítségével. A tanító minden kérdést táviratilag küld a különböző állomásokon levő tanítványokhoz s épen így kapja a feleleteket is. Táviratilag mondják az imákat s olvassák fel a bibliából az egyes részeket.

* **A legértékesebb korona**, legalább Európában, a portugál királyé. Értéke körülbelül 13 millió frt.

* **Olcsó gyászruha**. Kelet-India Sitke nevű kerületében szokásban van, hogy a nők, ha férjük elhal, a gyász jeléül arcuk felső részét sötét feketére mázolják s így félálarcosan járnak egész éven át.

* **Két külön államban** született ikerpár. A cincinnati-michigan vonaton egy nő ikreket szült. Mivel azonban a második gyermek 30 perccel később jött a világra, ez már más államban született, melynek határán időközben a gyorsvonat átment.

* **Datolya - pálmákat** kezdenek tenyészteni Ausztrália belsejében. A Szahara sivatagból hozták s az elsők igen jól tenyésznek. Ha sikerül e gyümölcsfa tenyésztése, Ausztrália lakatlan, nagy sivatagját egészen átalakíthatja.

* **Beecher Stowe Henriettéről**, az egykor világhírű «Tamás bátya kunyhója» című regény írójóról azt írják, hogy most már második gyermekkorát éri. Testi ereje, nagy korához képest, egészen jó, de különben gyermekeken viseli magát, sőt csodálatos szeretettel játszik ismét a babákkal és gyermekdalokat gógicsél.

* **Emberi szemekből** való nyakpercet látható a chicagói kiállításon. Ezek az emberi szemek azonban csak utánzatok, habár régi perui mumiókból vették, a hol az inkák vallásos babonából a halottak számára állítottak tengeri állatok szeméből mesterséges szemeket készíttettek. A chicagói kiállításon levő szemek eléggé ragyogók, három sorban vannak összerakva s aranykerettel ellátva.

* **Színházlátogatóknak** Egy newyorki színházat villamos legyezőkkel láttak el, melyek a nézőtér alattandóan hűvösen tartják.

* **A pápa** nagyon megszerette a fonográfot. Jelenleg, ha titkára nincs jelen, fonográfba mondja leveleit, s a titkár azok után készíti a hivatalos iratokat.

* **A mandarin szó** nem kínai eredetű, mert a kínai nyelvben a *d*, *r* betűk hiányzanak s ők a hivatalnokokat «kvan»-nak nevezik. E szó a portugál mandar (parancsolni) szóból ered.

* **A francia vasutaknál** mintegy 22,000 nő van alkalmazva. Több helyen, különösen a nyugati vasútnál, minden jegykiadó nő.

* **A tengereken** most már ritkább a szerencsétlenség, mint régebben. Mintegy 15 évvel ezelőtt 106 tengerész közül egy halt el évente, ma már csak 256-ra jut egy.

* **Furcsa boszú**. Egy párisi kereskedő egykori imádottnak 10,000 frankot hagyományozott, mert mint a végrendelet szavai mondták, 30 évvel ezelőtti kikoszorúzásán révén vált lehetővé, hogy békés és boldog agglegényi életet folytathatott.

* **A krinolin szó** a latin *crinis* (szőr) szóból ered, mivel lószőrből készített szövét volt kezdetben. A XVI-ik században Spanyolországban Vertugadins vagy Vertugalles névvel hívták, mely erényort jelent.

BÁRÓ BAUER NÁNDOR HADÜGYMINISZTER.

1825—1893.

Az osztrák-magyar sereg Bauer tábornagyban legképzettebb tisztjeinek egyikét vesztette el. Jeles tehetségeit a gondjára bízott seregben s majd mint hadügyminiszter érvényesíthette.

Az osztrák-magyar hadsereg mostani belservesztését nagy részben Bauernak köszöni, ki sok felelősséggel járó hadügyminiszeri állását oly időben foglalta el, mikor a politikai láthatáron felhők mutatkoztak s a monarchia pénzügyi helyzete kétszeresen megnehezítette működését.

A most elhunyt hadügyminiszter nem követte minden hivatali elődének azt a felfogását, hogy a kormány bölcsesége a régi állapot fenntartásában rejlik; ő aránylag rövid idő alatt a hadsereg újjászervezésének munkáját nagy részben befejezte.

Bauer hivataloskodása alatt Galiciában egy harmadik hadtest lön fellállítva. Nyolczvanegy gyalog zászlóalj béke-lét-számát századonként kilencz emberrel szaporította. Az ő kezdeményezésére folytán alakult a három legfontosabb lovassági hadosztály. A honvédség számára (háború esetére) öt új üteg-osztályt, valamint a hadtesti tüzérségnél 14 üteget rendezett be a rendes létszámon fölül. A szervonat lóállományát tetemesen fölemelte és a vartüzérségnél oly újításokat hozott be, melyeket elődei eddigelé mindig elmulasztottak. A hadapród-iskolák szaporítása, valamint a katonai akadémiák létszáma fölemelése szintén az ő műve. Bauer a kisebb méretű ismétlő-fegyver, valamint a füst nélküli löpor czelszerűségét felismerve, e két nagyfotosszerű találmányt a hadsereg számára megszerelte. A 14 vasúti vonal bizottságának felállítását, a léghajzási tanfolyam szervezete, valamint a mérnökharcnak az utászakkal való egyesítése Bauer tevékenysége mellett tesznek tanúságot. A tisztok özvegyeinek és árváinak méltányosabb ellátása szintén az ő sürgetésére történt.

Mint a katonai szolgálatban, úgy a miniszteri székekben is egyenes, nyílt jellemű, de sok tekintetben merev formákhoz ragaszkodó katona volt. De különben a mit az országos bizottságok, mint alkotmányos testületek, az ő tárcájára vonatkozólag elhatároztak, nem késett pontosan végrehajtani. Egyik példa erre nézve az a rendelethez, melylyel a közös hadsereg katonai hatóságait utasította, hogy a magyar polgári hatóságokkal magyar nyelven levelezzenek.

Báró Bauer Nándor 1825 március 7-én Lembergben született, hol atyja a város legelső vendégfogadóját bírta. Tizenegy éves korában a bécsi mérnökharc akadémiába jutott, honnan 1841-ben alhadnagyi ranggal lépett be a hadseregbe. Mint mérnökharc százados 1848-ban Lemberg ágyúztatásában vett részt. 1849-ben a Felső-Magyarországban Szirmay István gróf által felállított ruthén hegyi-vadász esaphoz lön beosztva, mely azonban Görgeinek győzelme előrenyomulása folytán a harcztérre nem juthatott. 1850-ben Bauer a Szebenben állomásozó 31-ik gyalogezredben mint százados szolgált. Huszonkilenc éves korában őrnaggyá léptetett elő, és 1859-ben Solferinónál a 48. magyar serezed élén tüntette ki magát. Az 1866-iki olasz hadjáratban mint ezredes dandárparancsnok szerepelt. Custozánál Bauer dandárát az olaszok háromszor annyi erővel támadták

meg. Megtizedelt csapatjai már nem bírták el az ellenségnek nagy erővel megújult rohamát, midőn Bauer ezredes a Santa-Lucia felé nyomul 19-ik osztrák vadász zászlóalj osztályait előre vezetve, elvesztett állását ismét elfoglalta.

A custozai győzelem leginkább ezen fényesen sikerült haditettnek köszönhető. A háború után Bauer részt Temesvárott, részint Bruckban, mint az ottani állandó tábor parancsnoka, működött. 1879-től 1881-ig mint szebeni hadparancsnok Erdély erődítését készítette elő. 1888 március elején hadügyminiszterre nevezett ki, mely állását halála napjáig meg is tartotta.

EGY SZLÁV APOSTOL.

(Kollár János.)

Tüntetésre készül a monarchia szlávja, nagy és politikai jelentőségű tüntetésre, mely a panszláv eszmének e század első felében élt hírhedt alakját és irodalmi alapvetőjét, Kollár

BÁRÓ BAUER NÁNDOR.

Jánost, a turóc-zsentszent-mártoni szegény tót diákból lett agitátort akarja ünneplés tárgyává tenni, hogy ébren tartsa a szláv világ ügyvezett történelmi hivatásának lázbeteg ábrándjait.

A magyar államiság ez elkeseredett ellenségének hátrahagyott iratai kívül, melyek nemesek személyes viszonyaira, de e század első felebeli Magyarország politikai törekvéseire, társadalmi és kulturális képre is igen sok érdekes vonatkozást tartalmaznak, kapcsolatban a nemzetiségi kérdés jelentkezésével hazánkban, tjabban az orosz Pogodin Kollár nejknek hátrahagyott levelezéseit is kiadta, s mindezen nagyrészt ismeretlen adatok figyelemre méltó világításban tüntetik föl a panszlávizmus legmakacsabb harcosának jelentőségét.

A panszlávizmus első prófétája Magyarországon mindenben inkább, mint orosz rokonszenven növekedett fel. Csak az austerlitz-i ütközet után, az ország határán keresztül vonuló kozák csapatok részén ismerkedett meg először az oroszokkal. A közhit, mely a muszkákat hagyományosan szeretleg vad és durva kinézetűeknek festette a gyermek Kollár képzelve elé, inkább arra indította, hogy elrejtőzzék előlük. Csak vidám, s a tóthoz hasonló dalak hallatára jött elő s ereszt

kedett beszéde velök, kik aztán karjaikba vették, megcsókolták s pénzzel ajándékozták meg a nagy-szláv eszme leendő legfanatikusabb agitátorát.

Évekkel több azonban, mikor mint már theologus Jenába indult, Kollár az, a ki tülcizálja az oroszokat is chauvinizmusban. Az úton ugyanis három ifjú oroszral ismerkedett meg, a kiknél fájdalommal tapasztalta, hogy egészen fogékonyág nélkül valók eszméi és ábrándjai iránt. «Lehetetlen volt — így ír — belőlük a nemzetiség és a szlávizmus iránti lelkesedés egyetlen szikráját kicsalni; lelkök ifjkoruk óta el kellett hogy legyen nemzetietlenedve, mert a franczián, németen és olaszon kívül semmiről sem akartak hallani.» Az az idő volt ez, melyben az idegen műveltségnek dermedt apathiaja a nagy orosz pesszimizistákat, Gogolt, Turgenyevet dorozta méhében.

Különben Kollárt is a németiség elleni mély politikai gyűlölet vezette első ízben a panszlávizmus ábrándjaira. A körmozgásai iskolában történt, hol a város nagyszámú németiségének sarjai abban az időben nem fukarkodtak a tót pájtásaik iránti nézés jeleivel, hogy egy nap Kollár a szünet alatt meghallotta, a mint társai egyike, egy Schwarz nevű német, «verdammter Slowak»-nak nevezett egy tót fiút. «Törszúrás volt ez szívemben, — mondja Kollár. — Abban-hagytam a játékot, összegyűjtöttem társaimat s körülbelül a következő szavakat intéztem hozzájuk:»

«Mi, tótok, többen vagyunk itt, mint a németek. Ez a sértés mindnyájunkra vonatkozik; ez nemzetünk megbánása. Követem, hogy rögtön elégtételt adjanak nekünk, hogy Schwarz rögtön bocsánatot kérjen mindnyájunktól s hogy jövőre őrizkedjék hasonló föllépésektől.»

«Meglepő hatása volt e szavaknak. Ilyen eszméket azelőtt sosem hallottak pengetni Körmozgásában. A németek részéről ez, mint mindig, valahányszor a tót nemzetiségre céloztam, csak nevetést és ellenmondást idézett elő. Néhányan a tótok közül, renegát papfuk, a németek pártjára álltak. A többiek mellett maradtak. A németek, látva, hogy nem engedünk, abban hagyták a játékot és ismételték bánatalkaik, görönggyel dobálva minket. A németek, nevezetesen Schwarz, a Grossmann tanár osztályából valók voltak. Néhányan közülünk hozzámentek panaszkodni, elégtételt és biztosítékokat követelve a jövőre. Hiában. Senkinek sem fért eszébe Körmozgásnyán, hogy a tótokat inzultálni bűn volna. A németek csak meg annál vakmerőbbek lettek. Mindenféle szitkokkal halmozták el s engem az utczán «Slowaken Patron»-nak neveztek.»

«Mi ekkor a rektorhoz mentünk panasra, ki megbüntette a vétkeket. Ez a büntetés lakatot tett szájukra, de egy-szersmind dühre ingerelte őket. Egy tót fiu magányosan nem mehetett végig az utczán. A német diákok szövetségnek az ugyanolyan nemzetiségű bánászokkal, egy vad és durva népséggel, mely utálta a tótokat. Ehhez a bandához számos magyar is csatlakozott, részint valódiak, részint álmagyarok, kis tót nemesek, vagy evangélikus papok gyermekei, kik ez időben magyarizmusról és magyarizálásról álmodoztak.»

Ilyen homlokegyenest ellenzők áramlatok bontakoztak ki már e század elején a társadalomban, melyek közt Kollár politikai agryémei lassanként szilárd formát kezdtek ölteni. Mig a felzavart nemzetiségi surlódások majd hogy nem Kollár megkövetetésével végeződték, ugyanakkor tanulmányai melyen belesodorják a magyarországi evangélikus községek egyházi életébe, így Nyiregyházán, hol 1812-ben mondja első egyházi beszédét, Csabán, hol a templomozás alatt négy poroszok szokott volt körüljárni a templomban, elszökökkel, s ha a hívek valamelyike kezunyókált, vett gondjuk rá, hogy vesszőcsapásokkal riasztassák fel álmából.

Majd pozsonyi tanuló-életéről mondanak el Kollár iratai érdekes, korjellemző részleteket. Atyja, egy szigorú és fukar ember, minden segítséget megvont tőle, úgy, hogy kénytelen

«Gondoskodni kell, hogy Kollár szelleme és alkotása meg ne szűnjék, követői számban ne csökkenjenek. Alapítsunk Kollár nevére ösztöndíjat, szegény tót ifjak támogatására, kik a közép és felső iskolákat látogathassák.» Ha a költségek megengedik, Kollár szülőhelyén emléket állítsanak. Ezért a meghívó egyzersmind adakozásra szólítja fel a «testvéreket».

«Tervünk — úgymond a felhívás — szép és nagyserű, mert:

«... gyakran a nagyság eszméje új erőt ad!
Tátránkban és hegyeinkben
Fel fog még virradni nagyságunk,
Csak ne csüggedünk!»

«Mi pedig nem csüggedünk, — mondja végül a meghívó — mert él bennünk a hit, él bennünk Kollár János szelleme. Dicsőítjük dicsőségesen a szilvoknak dicsőségét.» (Slavne slavne slavu Slava slavneho.)

Budapesten sem lesz külön Kollár-ünnepély. A legközelebbi vasárnapon azonban Bachát Dániel esperes predikációjában megemlékezik a pesti tót év. közésze megalapítója és első lelkésze századik születésnapja (jul. 29.) alkalmából. Kollár ugyanis rábírt egy Hwiezdek Zsófia nevű özvegy asszonyt, hogy 65,000 frtra becsült két házából csináljon alapítványt a templomépítés céljára, míg Hajnal István szatocs első vetette meg az alapját az ev. tót iskolának, az e célra általa felajánlott 12,000 forinttal. — Ez alkalomból megemlékezik, hogy a mosócziak

SAVANGVADANA, SZIÁMI KIRÁLYNÉ.

I. CHULALONGKORN, SZIÁMI KIRÁLYA.

azzal a kérelemmel fordultak Kollár egyetlen, még életben levő rokonához, vejéhez, a ki Németországban tanár, engedje meg, hogy az «irodalmi panszlavizmus» megalapítójának holttestét onnét Mosócza hozhassák. A tanár azonban e kérelmet megtagadta s kijelenté, hogy Kollár földi maradványait ezentul is gondosan fogja őrizni.

József főherceg nejevel és Mária Dorottya főhercegnővel, Regensburgba utazott Margit leánya meglátogatására, a ki öröndetes családi eseménynek néz elébe. A főhercegi család a hónap végén érkezik vissza Bajorországból.

József Ágost főherceg menyasszonya. Münchenből írják, hogy Augustza hercegnő szorgalmasan tanulja a magyar nyelvet. Tanítója Demitrovich Árnin, műegyetemi tanáreség, ki mindennap ad órákat a hercegnőnek. Édes anyja, Gizella főhercegnő is segítségére van, ki folyékonyan beszél magyarul.

József Ágost főherceg otthona. Pozsonyban nagy az öröm a felett, hogy József Ágost főherceg fiatal feleségével, a király unokájával, Pozsonyban fog lakni. Klotild főhercegnő legközelebb több napra Pozsonyba érkezik, hogy a fiatal pár otthonának berendezését maga intézze. A Bathány-ház, hol most csak néhány szobája van a főhercegnőnek, nagyon szűk volna az új házaspár számára. Hosszas keresés után a kórház-utczában álló, egykori herceg Esterházy-féle palotát szemelték ki főhercegi lakul. Ugyanaz a palota ez, melyet nemrég elhalt tulajdo-

nosa, özv. Schifbeck Károlyné a harmadik egyetem céljára Trefort miniszternek akart átengedni. Gyönyörű, régi park tartozik hozzá. A palota lépcsőháza, termei, folyosói, udvarai s istállói mind alkalmasak egy főhercegi pár udvartartására. Az örökösökkel kötendő bérszerződés hét esztendőre fog szólni. Klotild főhercegnő, mint gondos anya és anyós azért jön Pozsonyba, mert maga akar intézkedni a berendezés ügyében. A konyhafelzserelést már meg is rendelte egy pozsonyi vasáros czég-nél. A menyegző novemberben lesz.

Bulgária öröme. A bolgárokat öröndetes eseményről értesítette a szófiai «Swoboda» egy hivatalos közleménye. Maria Lujza fejedelmnére anyai örömek várnak.

Az országház szobrai. Az épülő országház építési végrehajtó bizottsága a miniszterelnök rendeletére pályázatot fog hirdetni a király és királyné szobrára. Ugy kívánják, hogy a király és királyné álló szobrai egy allegorikus szoborportozatnak legyenek fő alakjai. A szoborportot az állandó országháznak az Alkotmány-utczával szemben lévő főlépcsőházában fogják elhelyezni. A pályázaton való részvételre összes hazai szobrászainkat felhívják. A három legjobb mintát egyenkint 6000 korona díjjal jutalmazták. A pályázatot csak augusztus közepén hirdetik ki.

Domokos püspökök, dr. Szász Károly és Molnár József orsz. képviselők, dr. Hegedűs István egyetemi tanár, Thuróczy Adolf fővámgazgató, Borszéki Samu nyug. min. osztálytanácsos, özv. báró Bánffy Zoltáné, dr. Horváth Géza miniszteri osztálytanácsos stb. neveit. — Balatonfürednek jul. 17-éig 1506 vendége volt. Koriniczára jul. 21-éig 807, Herkulesfürdőre e hó 19-éig 3387, Bikszádra 374, Szt. László (Püspök)-fürdőbe (Nagyvárad mellett) e hó 15-éig 529 állandó, és 6070 napi vendég látogatót el.

Négyszáz éves nyomda emléke. Julius 26 ikán Montenegró népe Cetinyében nagy ünnepet ült. Négyszáz esztendeje telt be akkor, hogy a Balkán-félsziget első szerb nyomdája (Obodi) megkezdte működését. Montenegro ugyan kevés könyvet fogyaszt, az irás és olvasás sem tartozik lakóinak általános tulajdonai közé, de a fővárosnak jutott, hogy ezt a kulturális ünnepet megülje, mert az első nyomdát az obodi klastromban rendezték be. Nagy számmal érkeztek oda szláv vendégek; külföldi egyetemek, a belgrádi tudományos akadémia, az újvidéki «Szrbzka Maticza», több szerb, cseh, szláv és olasz tudományos társulat küldötsége. Jul. 25-én este fényes kivilágítás volt és faklyásmenet vonult a fejedelmi palota elé, hol lelkes beszédek mondtak. Reggel 8 órakor volt az ünnepléses gyűlés után rekviem Czernojevic Iván és György montenegrói elhalt fejedelmek lelki üdvéért, kiknek

uralkodása alatt létesült a nyomda. Azután Nikita fejedelem fogadta a külföldi egyetemek küldötségeit. A fogadtatás ideje alatt ágyuk dörögtek és a palota előtt a katonai zenekar a himnuszt és hazafias dalokat játszott. Délben banquet volt a népkertben; este néppünepély az udvari parkban és díszelőadás a színház épületében. Nikita fejedelmet a kultura protektoraképen üdvözölték, s az oxfordi egyetem a jubileum alkalmából tiszteletbeli doctorrá választotta, s küldötségek üdvözlő fölirotokat vittek a czrnagoreczok fejedelmének.

Ladámos állomásnak a darab-áruforgalomra való megnyitása. Az eddig csak a gyors és koosirakomány teheráruforgalomra berendezett Ladámos állomás f. évi augusztus hó 1-én a darab-áruforgalomra is megnyitott. Az ezen állomáson felvagy leadásra kerülő darabárúka néve a szállítási díj kiszámítása a magyar kir. államvasutak helyi áruújszabásában a díjszámítás tekintetében megállapított általános határozományok mérváda szerint az ezen állomásra néve az említett díjszabásban s illetve a m. kir. államvasutak vonalain érvényes kilométermutatóban foglalt távolságok alapul vételével fog eszközöltetni.

HALÁLOZÁSOK.

Báró BAUER NÁNDOR, közös hadügyminiszter holttestét jul. 25-ikén szentelték be Bécsben s onnan szülőhelyére, Lembergbe szállították. A ravatal a hadügyminiszterium épületében volt felállítva. A király, ki ischli nyaralását szakította félbe, jul. 25-én jelent meg a hadügyminiszteriumban, hol Bauer vezérőrnagy, a megboldogult miniszter öccse és dr.

Bauer, a hadügyminiszter unokaöccse és volt kezelő orvosa fogadta teljes díszben. A király mindkettővel kezét fogott és nagy részvétellel tudakolta tőlük a betegség mivoltát. Azután az özvegy lakására ment, a hol mintegy tíz perczig időzött. Majd a ravatal kereste föl, s hosszabb ideig maradt ott, és elbucsuva a családtól, visszatért a Burgba. A temetés nagy katonai pompával ment végbe, s megjelentek a közös és osztrák miniszterek, a tábornoki kar, a diplomaták, Wekerle és B. Fejérváry magyar miniszterek. A szertartást Belopotoczky tábori püspök végezte. A beszterlésnél csak a király, az uralkodóház Bécsben időző tagjai: Károly Lajos, Rainer, Ottó és Vilmos főherczek, továbbá az udvari méltóságok és miniszterek voltak jelen. Beszterlés után a menet megindult. Az egész út hosszában, a melyen a menet végig vonult, a bécsi helyőrség állt sorfalat Jaeger altábornagy, Tschebulz vezérőrnagy vezetésé

Temesvárt, hosszú szenvedés után. Unokaöccse volt Ormós Zsigmondnak, Temesmegye volt főispánjának, s a mint ifj. Ormós Zsigmond kezdte pályáját, mindenki azt hitte, hogy na gybátja méltóságának is örököse. Becsvágyó, nagy akaraterejű ember volt, s mint alispán erős kézzel tartotta rendben a megyét, a hol addig a nemzetiségi elemek domináltak. De mert kurtán szokott bánni, sokan nem szerették, s a megyében párt alakult ellene. Néhány év előtt egy vidéki lap, a «Landbote» azt írta róla, hogy állását meggazdagodásra használta föl. Mivel akkor Temesmegyében egyéb kellemetlenségek is voltak napirenden, a vád nagy feltűnést okozott. Ormós bepöörölte a «Landbote»-t, az aradi esküdtészek azonban a szerkesztőt fölmentette, noha a vád alaptalanságáról mindenki meg volt győződve; de a temesmegyei dolgokat kívánták sújtani. A fölmentés rendkívüli feltűnést okozott, s Ormós Zsig-

alesperese, a csányi egyház plébánosa, 54 éves, Csányon. — Báró URAY GYULA, surányi földbirtokos, 68 éves korában, Surányban s az urai családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. — AMBRÓZY MIHÁLY, kir. ügyész, a miskolci kir. ügyészség vezetője, Nyiregyházán, hol szülei körében tartózkodott.

Szerkesztői mondanivalók.

Tanyán. A közlők közé soroztuk; de a három utolsó versszak némi simításra szorul. A hetedik strófával a vers kissé prózaivá válik s a rythmus korábbi zengzettségét szakadozottossá s zakatoló rythmustalansággá váltja fel. A befejezésnek is csattanósabbnak kellene lennie.

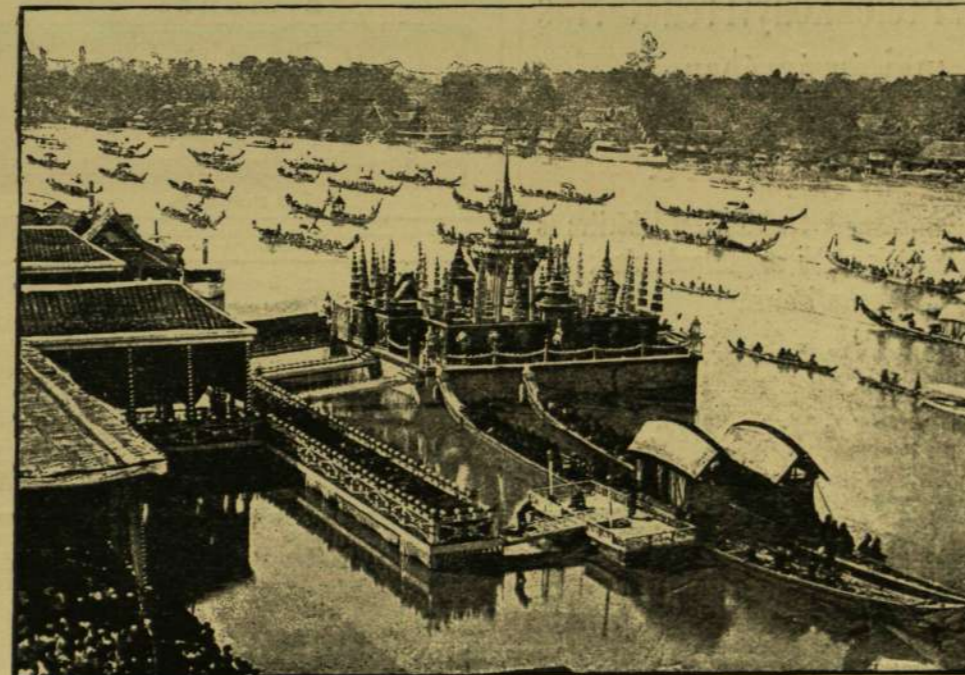
A Dajka. Ecce homo. Életczél. Jelen, mult, jövő. Nemes kedély, érzékeny szív szól belőlünk, de kisebb-

A SZIÁMI TRÓNÖRÖKÖS DISZRUHÁBAN.

A SZIÁMI KIRÁLY ÉS GYERMEKEI.

A SZIÁMI KIRÁLY KIKÖTŐJE A MENAM FOLYÓ PARTJÁN.

A SZIÁMI KIRÁLYI PALOTA BANGKOKBAN.

alatt. Közvetlenül a minisztérium épülete előtt a 84-ik gyalogezrednek, a melynek az elhunyt hadügyminiszter tulajdonosa volt, egy zászlóaljja képezett sorfalat. A tábornoki kar egészen az Angarten-hidig kísért a menetet, a hol az ott felállított katonaság dísztüzet adott. Innen a menet az északi vasút pályaudvarához vonult, hol a lovasság tiszteltget és a tüzéség dísztüzet adott. Este 7 óra 20 perczkor az északi vasúton Lembergbe szállították a holttestet, melyet az elhunyt miniszter neje, ennek fivére, Hauenschildt és Nyiri őrnagy szárnysegéd kísérték oda. Lembergben jul. 27-ikén délután ment végbe a temetés, nagy katonai pompával. A kivonult csapatokat Fischer altábornagy vezényelte. Lipót-Salvator főherczeg a 24. gyalogezred egyik zászlóaljának élén vett részt. Midőn a gyászmenet a lyczakovai temetőbe ért, a gyalogság megadta a díszsor tüzet; a koporsónak a sírboltba való lebecsajtása alkalmával pedig a tüzéség adott dísztüzet.

Ifj. ORMÓS ZSIGMOND, volt országgyűlési képviselő, Temesmegyének is hosszú ideig alispánja, meghalt

mondnak a pályáját megakasztotta. Még szembe akart szállni ellenfeleivel, az alispáni állást nem hagyta ott önkényt; azonban nem választották meg újra. Ekkor ügyvédi irodát nyitott, azonban már beteges volt, kedélye megtört s az utolsó három év lassu halál volt ráéve.

GHISLANZONI ANTONIO, Olaszország egyik legkiválóbb költője, a ki mint népiro és opera-özveg író is jól ismert volt, meghalt jul. 16-ikán Capuno-Bergamasióban, 96 éves korában. Egyik legszebb operaszövege «Aida», mely Verdinek is oly híres zenei alkotása lett. A meghalt költőt az olasz kormány államköltségen temettette el. Umberto király és a közköltésügyi miniszter levelben fejezte ki részvétét a halott unokájának.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: PRICH KÁROLY, bécsi vál. püspök, Szepes-egyházmezei kanonok, czimzetes bihari apát, szentszéki ülnök, zsinatvizsgáló és aranymiséis áldozár, élete 75-ik évében, Szepesváralján, hol nagy részvét közt temették el. — PALCZER KÁLMÁN, a felső jász-egyházkerület

nagyobb fogyatkozása valamennyinek van; az elsőt azonban némi javítással közölni szándékozunk.

Epigrammák. A fordított darabok nagyobb gyűjteményben úgy, a hogy, megállnák helyüket, így magukban aligha. Az eredetiek elég csinosak, de nem igen pattan ki belőlük az epigrammai szikra.

Hozzá. Dalok. Az első egy költemény gyenge utánzása. A dalok közül az I. számú elég csinos, de a II. és III. körülbelül csak a «Hozzá» színvonalán áll.

A költő édes anyja. Nem rossz, de nem is valami jó, a hálás tárgyat sokkal jobban ki lehetett volna zsákmányolni. Magyartalanság is fordul elő benne, pl.

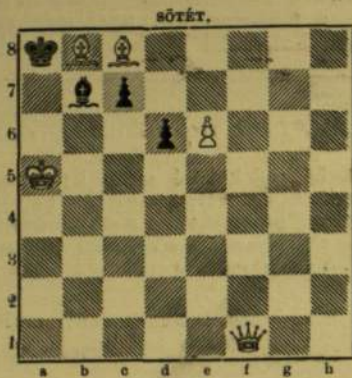
Morzsolgatja a zsolozsmát
Olyan bugzón, olyan szívbel,
Csak öregek a mint szokták.

Anyyra hibás, hogy az értelme is kétes, valószínűleg azt akarja mondani, hogy olyan bugzón imádkozik, a mint csak az öregek tudtak imádkozni.

A «Vasárnapi Ujság» régebbi évfolyamai. A «Vasárnapi Ujság» 1857-től 1888-ig terjedő 32 évi folyamata kötetlenül eladó. Tudakozható Jónás Imre urhoz Dévaványára intézett levelben.

SAKKJÁTÉK.

1785. számú feladvány. Blumenthal O.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond. Az 1775. számú feladvány megfejtése.

Legjobb és Leghíresebb Pipe-re Hölgygypor. La VELOUTINE. Különleges Rizspor BISMUTTAL VEGETÍVÉ CH. FAY, ILLATSZERÉSZ PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Korunk fő nyavalyája az idegesség

és vértelenség, melyből számtalan más kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a

VASAS CHINABOR

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco külföldre 6 frt. Ezen bor a saját magam által termelt mènesi Sherryvel van készítve és minden hasznos készítmények között a legtöbb chinaját és va-et tartalmazza.

Rozsnyay Mátyas gyógyszer, művegyészi laboratoriuma, Aradon. Ugyanott kapható: Serall-arakoncsó ellen. 1 tégely 70 kr. postán franco külföldre 1 forint 5 kr. Pepsinbor rosas emésztés ellen. 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco külföldre 6 frt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

Ásványtan

felsőbb tanításra és gyakorlati használatra.

Irtta Dr. Szabó József,

a budapesti egyetemen az ásvány- és földtan tanára.

Egy könyvmatu szines tábla, 630 réz-, zink- és fametszetű kép.

- Negyedik újból irt kiadás. -

Ára füve 6 frt.

A magyar telekkönyvi rendtartás mai érvényében.

Irtta Zlinszky Imre.

Az újabb törvényekkel és rendeletekkel kibővítve és a felsőbb bíróságok újabb megállapodásainak felhasználásával.

Átdolgozta Dr. Imling Konrád kir. curiai bíró.

- Ötödik kiadás. -

Ára füve 3 frt 60 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

A katolikus országos autonómiaórl

Irtta Csorba Ferencz.

Ára füve 30 kr.

Postán bérmentve megkötve 35 krajczár.

TANULMÁNYOK.

A magyar ifjuság és a művelt közönség számára.

Irtta Szitnyai Elek.

Ára füve 1 frt o. é.

Ársonkötésben 1 frt 40 kr.

Minden hölgy kívánja, hogy a derek chik- kel és ránc nélkül tapadjon!

Csak a Prym-féle szabadék. reform-kapcsokkal lehet ezt elérni! Messze kiható találmány a divat terén.

Derek az addigi kapcsokkal, csupán 4 heti használat után. | Derek Prym-féle reform-kapcsok. több mint 6 hón. használat után.

Hézag és ránc mindenfelé. Tapad még mindig, ránc és hézag nélkül, mintha új lenne

A főnnebbi ábrákban, a jobb szemléltetés kedvéért a kapcsolót a szöveten vannak ábrázolva, a valóságban a mint ismeretes, a kapcsolók a szövét alatt vannak.

Prym-féle szabadék. remform-kapcsok nem hajlanak s nem engednek, nem nyílnak ki maguktól. Minden mére- rére nélkül pontosan egymással szemben állnak, tehát egyenlőten föl- tartják és ferde deréknál is van záva.

Házi, mosható és dolgozó-ruháknál épen nélkülözhetet- lenek. Mosás és vasálás nem árt nekik. A derek még egyszer annyit ideig tart, s még munka és erős mozgás alkalmával is meg- tartja jó állását.

Tartósságra ocsóbb, minden más záró-készülékénél, mintán a derek elhasználás után mindig újolag lefejthető s az újra- alkalmasható.

Minden takarékos asszony tehát vegyen olyat 20 kraj- czárért s varja valami régi derekára. Bámolatlan lesz az a szép állás és odatapas, melyet ezáltal a derek újra nyerni fog. Bárvarás könnyű, minden lapocskához melléltett varrási utasítás szerint.

Kapható minden jobb szabókéllék- és rövidaru-üzletben.

Nazának legkedveltebb savanyúvíze.

Borral használva kiterjedt kedvezmények érvend a mohai

ÁGNES forrás.

Legjobb asztali és üdítőital. Kifüő szolgálót tesz az emésztési zavaraknál.

A Kolera-megbetegedés ellen préservatív gyógyszernek bizonyult.

Pris állókép- mészorokap- ható Édeskuty L.

Ugyazintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedés- ben és vendéglőben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A BÜNTETÉSRŐL ÉS VÉTSÉGERŐL SZÓLÓ MAGYAR BÜNTETŐ-TÖRVÉNY

(1878. V. t. cz.) MAGYARÁZATA.

A magyar tudományos Akadémia által a nagy díjjal kitüntetett munka.

Irtta Dr. SCHNIERER ALADÁR.

Átdolgozott, s a judicatura tekintetbe vételével bővített harmadik kiadás.

Ára füve 5 frt.

A RÓMAI JOG KÜLSŐ TÖRTÉNETE ÉS INSTITUTIÓI.

Irtta Dr. VÉCSEY TAMÁS.

Harmadik javított kiadás. Ára füve 5 frt 60 kr.

Valódi szellőztetés.

nyáron hűvebb levegő, kivált a hálószobában; té- len jobb meleg- előcsatlakozás. Önmé- köző szellőz- tető, 2-12 rugós (klappig) minden fűtőszobába alkal- mas; hátsó lég- szűrő záróvá s csak előlőli bo- radja ki a fűtőt és rossz levegőt; nappali s háló szobák, köny- várak, étkező- rár, pinczék- és irodákban nélkülözhetlen. 8-12 máka. 4x5 méterre 1-6 rugós szellőztető 12 máka, előcsatlakozás. Kiszé- vesztésre, szintén 6 m.-től kezdve, körünk tervezetét. - Tervezet ing. Nepp J., 20 év óta szakmérnök, Leipzig - Flügels.

Faj-ekek!!

Világhírű régi nevezetes telep. Alapított 1864-ben. 50 nemes faj.

Seyfarth Arthur, első német fajb-tenyésztő intézeté Köstritzben (Németország). Számos európai udvarnak szállította, a legmagasabb kitüntésekkel jutál- tassa; szállít teljes specialitásokat modern renomir- luxus- szalon- vadász- és sport- kutyákból. - Nagy egyetemű bevezetékgyűjtemény németországi mastiffs, német dogge, bul- dogg, terrier, collie, vör- ekek, fűrészek, vadász- oroszlók- és borz-kelekből, uszkárok, máttai, rattler, majomfejű és mopszkutyák- ból, érekek stb. előlérből. Jól állás mellett csupa L. r. minde- jelse nagy választék. Első rendű ajánlatok minden országból. Sok szék közönség irat hercegi és gróf háziállat, legmagasabb tekintélyek- től és királyoktól. Gazdagon il- lusztrált album 50 illusztrációval 400 képpel. Eredeti fényképek ki- adásúttal kutyafajtákról. 1. cab. 40 25 miniatúr. 3 máka. Érdekes il- lusztrált munka: "Der Hund und seine Rassen, Zucht, Pflege und Dressur" (Az eb és annak fajtái, neve- lése, ápolása és idomítása) 5 máka. Kivitel minden világrészben!

Báró Kemény Zsigmond összes beszélei.

Kiadja a Kisfaludy-Társaság.

Két kötet.

Ára füve 3 frt, vászonba kötve 3 frt 60 kr.

Tartalom: A szív örvényei (1851). - Két boldog (1852). - Szerelem és hiság (1853). - Allikmet, a vén törpe (1853). Erény és illem (1853).

30 év óta udv. istállóban, valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is, használatban; nagyobb erőfeszíté- sek előtt és után erősítősi; továbbá szomszédosok, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmánál; képeit a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Kwizda-féle Restitutionsfluid. Kapható Ausztr.-Magyar- orsz. gyógyszerár- rában és drogistikáinál Fő letét: Kwizda Ferencz János osztr. cs. és k. sromán k. udv. száll. ker. gyógyszer. Korneuburgban, Bécs mellett. Magyarországi főraktár Bpest Török József gyógyszer.

Tessék a fennebbi végjegyre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni: Kwizda-féle Restitutionsfluid.

MATTONI-FÉLE GISSHÜBLER legújabb átlátszó SAVANYÚVÍZ

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAFIA, FÉNYMÁSOLAT. KÖZREMŰKÖDŐ ÉREM JÓ PHOTOLITHOGRAPHIKÉRT BUDAPEST 1893.

NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Alapított 1845-ben, tisztán kölcsönösségen alapszik minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. - Műtán részvényesei ninesenek, az összes tőke és nyeresmények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1892. évi zárszámadásból:

Aktívák összege fr. 712.589.598 Evi bevétel 160.328.881 1892-ben a biztosítottaknak kifizetett 72.529.151 1892-ben kötött új üzletek összege 899.708.275 Főleleg 87.091.643

Nines másik kölcsönös biztosító társaság a világon, mely ily óriási főleleg fölött rendelkezék. Fennállása óta a New-York biztosítottainak ki- fizetett 87.734.913 frankot. - A New-York a művelt világ összes országában bír főkokkal.

Referenciák Magyarországon: A magyar általános hitelbank. - A magyar kereskedelmi bank. Közlebbi felvilágosításokat ad

A NEW-YORK életbiztosító társaság magyarországi igazgatósága: Budapest, V. ker., Deák Ferencz-tér 1. szám.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható: BURNS RÓBERT KÖLTEMÉNYEI. Fordította LÉVAY JÓZSEF. KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG. A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL. Ára füve 3 frt. - Díszkötésben 3 frt 60 kr. 2841 sz.

Értesítvény.

A széna- és alomszalmának Paks állomása számára, továbbá a széna-, alom- és zsupszalmának Székesfehérvár, Rákos-Palota, Örkény, Czegléd, Abony, Kecskemét, Pécs, Kaposvár, Mohács és Tolna állomások számára, ezenfelül a zabnak Rákos-Palota és a kemény tüzelőfának Örkény, Czegléd és Abony állomások számára 1893-ik évi szeptember hó 1-étől 1894-ik évi augusztus hó 31-éig való biztosítása czéljából a lejjebb megjöött napokon, mindenkor délelőtti 10 órakor új tárgyalások fognak megtartatni; m. p.

1893 augusztus 7-én a budapesti élelmezési raktárnál Székes- fehérvár, Paks, Rákos-Palota és Örkény számára;

1893 augusztus 11-én Kecskemét városi tanácsánál Czegléd, Abony és Kecskemét számára;

1893 augusztus 14-én Tolna községi előjáróságánál Tolna számára;

1893 augusztus 16-án Mohács községi előjáróságánál Mohács számára és

1893 augusztus 17-én a pécsi élelmezési raktárnál Pécs és Kaposvár számára.

A biztosítandó szükségleti mennyiségek és további feltételek az e helyről közzétett 1710/I és 1710/II sz. a. május hó 25. ille- tőleg 26-áról kelt hirdetményben, mely naponként a hivatalos órák alatt az élelmezési raktár irodájában betekinthező, foglaltatnak.

Budapest 1893 július 25-én.

A cs. és kir. élelmezési raktár. GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szí- vattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. - A helyi viszonyok szerint szer- kesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hen- gerekkel és malomberendezési czikkeket. - Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. - Alag- csöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocnikat. - Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden- 1174 nemű zúzógépek. 132. sz.

SZŐRVESZTŐ POR (Poudre dépilatoire) BRÜNING G. C.-től, M. m. Frankfurtban. Elismert legjobb szőrvesztő szer. méregmentes, egészen ártalmatlan, a leggyöngédebb bőrt sem támadja meg, minél- fogva bőlyeknek kiválóan ajánlható. Hatása rögtöni és töké- letes. Egyetlen szőrvesztő szer, mely orvosiilag ajánlható, a melynek Oroszországba vitelét a szent- pétervári orvosi hatóság megengedte s mely az antwerpeni villágkifállításán az ottani Musée com- mercial de l'Institut supérieur de Commerce által elfogadva és kitüntetve lett. Egy üvege 1 frt 75 kr., a hozzávaló-ecset 12 kr. Raktár: Budapest, TÖRÖK J. gyógyszerárban, Király-utca 12. szám.

